

Vyprávění pamětníka Bruno Grötschela

Vypracovaly: Tereza Grötschelová, Rosalie Kocmichová (Gymnázium, Třeboň, Na Sadech 308)

R. Kocmichová: Pan Bruno Grötschel se narodil roku 1935 v Rumburku. Jeho otec byl Němec, matka polská Židovka. Před vypuknutím 2. světové války se celá rodina přestěhovala do Berlína. Proč vlastně?

B. Grötschel: *V pohraničí v Čechách, kde jsme bydleli, se dostali k moci henleinovci. A ti byli zuřivější pronásledovatelé Židů než skuteční Němci v Německu. A protože v tom pohraničí už to začalo být pro nás nebezpečné, tak táta, který měl příbuzné Německu, to prostě zařídil. Tak jsme se přestěhovali do Berlína a jak se říká: Pod svícnem bývá tma.*

T. Grötschelová: I přes matčin původ Grötschelovi zprvu unikali nežádoucí pozornosti nacistů. To se však změnilo ve chvíli, kdy měl Brunoův bratr narukovat do německé armády. Tehdy zasáhla maminka.

B. Grötschel: *Řekla: „Já jsem Židovka, on nemá v armádě co dělat.“ Tím pádem na sebe upozornila, a tak ji začali sledovat a také hledat způsoby, jak nás postihnout. Máma odešla do tábora, táta šel do Leuny. To je město, kde byly rafinérie, a tak tam šel na nucené práce. Bratra „odšoupli“ do Fuldy. Tam byly solné doly, a tak tam musel také na nucené práce. Obě dvě sestry musely na nějaké denní práce v okolí Berlína a já jsem byl doma sám.“*

R. Kocmichová: Osamocení Bruno se musel vyrovnat s nástrahami války, ke kterým patřily rovněž spojenecké nálety. Při jednom z nich byl přímo zasažen i dům, ve kterém Bruno bydlel, a on tak na vlastní oči spatřil téměř neuvěřitelné momenty.

B. Grötschel: *Vyšel jsem ven ze sklepa, podíval jsem se nahoru na náš barák a díval jsem se do nebe, protože barák byl na hromadě. A když jsem ustoupil kousek dál, málem jsem spadl do podzemní dráhy, protože uprostřed silnice byla obrovská díra přes celou silnici. To byla právě ta puma, která zbortila náš barák a byla přesně před ním v silnici, kde prorazila až do podzemí dráhy.“*

T. Grötschelová: Neustálá hrozba leteckých útoků se podepisovala i na chování obyvatel Berlína. Vzpomínky na tyto zážitky přetrvávaly mnohdy až do dnešních dnů, jako v případě pana Grötschela.

B. Grötschel: *Když jste někde šli venku a najednou začala houkat siréna, tak se vám tady toto úplně sevřelo. Tehdy člověk úplně ztuhnul, protože věděl, co bude následovat. A to byla třeba jenom předvýstraha, to ještě nebyla výstraha, to ještě nemuselo nic následovat. Ale už ten tón té sirény způsobil, že se tady úplně všechno sevřelo. Člověk nemohl pomalu ani vydechnout. Musíte si uvědomit jednu věc. Ta doba byla tak hektická. Pořád se něco dělo. Někdy něco dobrého, když člověk z něčeho vyvázl, že to bylo dobré, a někdy prostě neustále čekal, jestli nedopadne špatně.*